

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 486. Quot modis damnum hoc dari seu inferri possit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

3. Resp. ad tertium: ad formam illius specificam, quæ ab aliis injuriis distinguitur, requiritur primò: ut in eo, dum est Scriptura, dolose ad infamiam alicujus exprimat delictum famosum & notabile, quod in populum spargatur, & pœna foret corporis afflictiva vel infamia, *ord. crim. a. 110. Carpz. 7. F. cit. def. 4.* Secundò: ut Author in eo nomen suum celet, sive fictum vel alienum, imò ut nullum apponat, ut veriùs docere videntur *Carpz. l. c. def. 3. Brunem. ad cit. l. unic. de fam. libell. n. 5. & ad l. 5. §. 9. ff. h. t. Bardili. concl. forens. exercit. 31. th. 33. & plures alii, quos citat & sequitur Lauterb. h. t. §. 68. contra Boccr. de fam. libell. p. 2. n. 7. Harpr. ad §. 1. Inst. h. t. n. 151. Berlich. p. 1. Concl. 67. n. 37. Struv. exerc. 48. n. 67. &c. ceterùm gravius delinquit, & si innotescat, punitur, què alterius nomen usurpat, nomen verò suum apponens vel ad probationem, vel, si in ea deficiat, se ad pœnam offert, & proin mitius punitur, qui autem nullum opponit nomen, eo ipso agnoscit, se falsum crimen objicere. *Arg. l. 1. §. 4. Cod. th. eod. l. 9. tit. 34. cum quibus convenit l. unic. c. h. t. infamati verò nomen, sive exprimat, sive ex aliis circumstantiis cognoscatur, perinde est. l. 6. ff. h. t. Magistratus interim ex officio in hujusmodi criminolos seu reos libelli famosi inquirere potest. Novell. 128. c. 21. Brunem. ad l. 7. c. h. t. n. 4. uti & indicanti auctorem constituere præmium ex bonis & pro modo accusatæ personæ, l. 5. §. fin. h. t.**

4. Resp. ad quartum & quintum: finis famosi libelli est, ut honestæ personæ æstimatione lædatur, effectus respectu infamati est, ut famosus libellus alterius exiltimationem apud viros graves & honestos non lædat. *cit. l. unic. c. h. t. respectu infamantis est pœna.*

5. Resp. ad sextum: pœna hæc olim apud Romanos ex L. XII. Tabular. indifferenter fuit capitalis, ut testatur Zieriz. apud Lauterb. h. t. §. 69. quæ dein abiit in desuetudinem l. 5. §. 9. ff. h. t. ac demum iterum restituta, l. unic. de famos. libell. pœna

verò capitalis in jure dicitur non tantum, quæ vita naturalis, sed etiam quæ vita civilis admittitur. §. 2. *Inst. l. 2. ff. de publ. judic. l. 103. ff. de V. S. unde per pœnam capitalem, h. t. quidam supplicium ultimum, alii deportationem, alii pœnam talionis, ut nimirum auctor famosi libelli eadem pœna, quam delictum in passuillo imputatum importat, punitur, intelligunt, quod postremum rectius dici sentit Lauterb. h. t. §. 69. cum Berlich. l. c. concl. 67. n. 9. & 21. Theodoric. in colleg. crim. c. 2. Aphor. 20. n. 28. Arg. l. 34. ff. de jure fisc. jure canonico can. 3. caus. 5. q. 1. qui famosos libellos in Ecclesia ponunt, anathematizantur. De cætero ob libellum famosum, etiam civiliter condemnatus, redditur infamis. l. 1. ff. de his, qui not. infam. l. 10. c. ex quibus cas. infam. irrogat. Fit intestabilis, l. 5. §. 9. ff. de testib. mitius tamen quam pœnâ talionis punitur, qui non est auctor seu compositor libelli, etsi consilium dederit, qui inventum libellum à se propalavit, vel aliis communicavit, imò ipse auctor, si ante perfectionem & divulgationem pœnitentiâ ductus illum laceravit, neque pœna libelli famosi locum habet, bene tamen extraordinaria, si quis verum crimen obiecerit, nomen non apposuerit & diffamator illud probare voluerit, ut habetur in *const. crim. Carol. cit. a. 100.* Porò Typographi hujusmodi libellos excudentes omnibus exemplaribus, & potestate excudendi privantur, & arbitrariè puniuntur, juxta *cit. recess. imp. §. 66. Bibliopolæ* quoque scienter vendentes illos nequam à pœnis excusantur. Cessat verò pœna hujus delicti morte delinquentis, item præscriptione annorum 20. juxta l. 12. C. ad leg. Corn. de fals. actio autem ex libello famoso est perpetua. *Hahn. ad Wesenb. h. t. n. 19. in fin. Gail. l. 2. Obs. 104. n. 3. Fachin. l. 8. Controv. 9.* in arbitrio autem læsi per libellum famosum est instituire actionem injuriarum æstimatoriam vel recantatoriam, quia est species injuriæ, *Carpz. 7. Fend. p. 4. c. 44. def.**

4. & 6.

CAPUT II.

De Damno dato.

Quæst. 485. Quid intelligatur per damnum datum, de quo secundâ parte huius tit. & in jure civili l. 9. t. 2. ad legem Aquil.?

Resp. non intelligitur damnum, quod lucrificandi causâ alteri infertur, v. g. per rapinam, furtum, usuram, de quibus in *precedentib. tit.* sed quod iniuriâ seu non iure facientis, hoc est, contra ius alterius, sive in eius corpore, sive rebus illius animatis vel inanimatis eas corrumpendo vel deteriorando datur, ut ipsius patrimonium sine ullo damnificantis lucro vel emolumento diminuatur. *Host. in sum. h. t. n. 1.* definiti potest, quòd sit privatum delictum, quo damnum sine facientis iniuria per iniuriôsam rei corruptionem dolo vel culpa datur, quodque lege Aquiliâ vindicatur. *Sumitur ex §. 2. 3. 13. Inst. h. t.*

Quæst. 486. Quot modis damnum hoc dari seu inferri possit?

Resp. Tribus, nimirum dolo, culpâ, fortuitò; dolo si fiat aliquid, vel omittatur animo nocendi,

seu eâ intentione, ut damnum sequatur. l. 1. §. 2. ff. de dolo, qui animus seu intentio ipsius damnificantis si confessione vel certis & indubitatis indicis declaretur, dolo verus; præsumptus autem dicitur, si ex indicis non quidem omnino indubitatis, verisimilibus & valde urgentibus colligatur, *Barthol. in l. quod Nervæ. ff. de depositi. n. 14. Molin. de 7. & 7. tr. 2. d. 29. n. 4.* Ex culpa, quando adhibita diligentia damnum evitari potuisset; quæ culpa vel est iuridica, vel etiam theologica, quæ committitur cum peccato; eaque triplex, lata, levis, levissima. l. in lege Aquilia. ff. ad leg. Aquil. Lata, quæ communiter omissione diligentia, quam homines eiusdem conditionis ad evitandum damnum solent adhibere, committitur, v. g. si quis librum sibi commodatum foris extra domum relinquit. Levis, quæ consistit in omissione diligentia, quam adhibere solent providentiores, & rerum suarum magis studiosi, v. g. si liber intra cubiculum quidem, sed non clausum relinquatur. Levissima, quam committit omittens diligentiam, quam adhibere solent non nisi exactissimi, & quæ extraordinario studio damna præcavent; v. g. cum liber quidem relinquitur

in

in cubiculo clauso, sed non exploratur, an fera sit obducta, Wiestn. *h. t. n. 23.* cum Molin. *l. c. n. 4.* Haunold. *de 7. & 7. tom. 1. tr. 2. n. 185.* casu fortuito damnum datur, quando res perit aut deterioratur eventu omnino insperato & qui nullo humano consilio vel diligentia evitari potuit. *l. non utriusque. §. 7. ff. de Administrat. rer. ad civitat. v. g. si pereat naufragio vel fulmine de cælo lapsa.* Mol. *l. c. n. 3.*

Quæst. 487. A quibus, & in quibus rebus hoc damnum detur?

1. Resp. ad primum: nihil interest, cujus conditionis, sexus, qualitatis aut status sint inferentes illud, modò usu rationis non destituantur, ut sunt furiosi, infantes, infantia proximi. *l. 5. §. 2. ff. h. t. item dormientes, & hinc lege Aquiliâ vindicari nequeunt. l. 1. §. 3. ff. de A. & A. P. secus est de etiam plenissimè ebris. Carpz. *pr. crim. p. 3. 9. 45. n. 39.* Arg. *l. 6. §. 7. ff. de re milit. proinde etiam servus tenetur ex hoc delicto. l. 14. ff. de O. U. A. quamvis is, quamdiu est in servitute, non conveniatur, sed eius dominus actione noxali (quæ est actio personalis ex privatis servorum delictis adversus dominos illorum competens, de quo vide Lauterb. *ad ff. l. 9. tit. 4. §. 2.*) conveniatur tamen manumissus, si ante manumissionem actori satisfactum non sit. *cit. l. 14.* tenentur etiam fœminæ ex hoc delicto. *l. 9. ff. h. t. aded ut etiam earum maritus ex hoc capite agere possit. l. 27. §. 30. & l. penult. ff. h. t. neque excipiuntur ipsi Magistratus. l. 29. §. 7. ff. h. t.***

2. Resp. ad secundum: committitur in rebus, quæ læduntur, vel quarum à corruptione & deterioratione alterius patrimonium diminuitur. *§. 13. Inst. l. 27. §. 5. ff. h. t. regulariter objectum illius damni sunt res alienæ. l. 2. ff. h. t. non enim in rebus propriis dominus dare damnum, & se ipsum convenire potest regulariter, potest tamen in re propria damnum dare, & hac actione teneri & conveniri, ratione nimirum juris, quod tertius quis in re illa habet, v. g. usufructuarius in re fructuaria proprietarii. *l. 11. §. fin. l. 12. ff. h. t. vel in re domini oppignorata creditoris. l. 17. 19. 20. ff. eod. circa quæ notandum quoque, quòd quandoque subjectum patiens damnum, & objectum, in quo patitur damnum, regulariter distinguantur, v. g. si servus vulneratus sit, dominus servus est subjectum, quod patitur damnum, servus vero est res seu objectum, in quo dominus patitur damnum, è contra quandoque subjectum & objectum coincidunt, v. g. si homo liber vulneratus sit, ratione expensarum & operarum, quæ propter ejus invulnerationem amittuntur. *l. 12. ff. h. t. Lauterb. n. ff. ad leg. Aquil. §. 6.***

Quæst. 488. An & quando quis obligetur ad compensationem damni casu fortuito dati?

Resp. in nullo foro per se quis obligatur ad compensationem damni orti ex mero casu fortuito. *c. unic. de commodato l. 1. §. 4. ff. de O. & A. siquidem res casu fortuito perit domino suo. l. pignus C. de pignor. l. que fortuito. C. de pignor. act. Per accidens tamen ratione conventionis vel moræ in re domino restituenda etiam casum fortuitum præstandi dari potest obligatio. *cit. c. unic. & l. 1. C. de commodato & reg. 35. in 6. Navar. man. c. 17. n. 178. & seqq. Mol. de 7. & 7. tr. 2. d. 29. n. 7. Less. de Inst. l. 2. c. 7. n. 36.**

Quæst. 489. Ex qua culpa detur obligatio reparandi damnum?

1. Resp. primò: ex culpa lata iuridica, tam in foro externo, quam interno oritur dicta obligatio. Innoc. *in c. sicut. de homicidio.* Sylv. *v. culpa. n. 5. & 6. Molin. l. c. d. 293. n. 7. Haunold. tom. 1. de 7. & 7. tr. 2. n. 186. Castrop. tr. 32. d. 3. p. 1. n. 7.* culpa enim iuridica lata per se continet culpam theologiam, & quidem gravem, si res, quæ ex ea perit, sit gravis v. g. in incendio vel homicidio cavendo, nec ex actione sua vel omissione sequatur.

2. Resp. Secundo: ex culpa iuridica levi & levissima, carente omni culpâ theologica pro foro externo tam ecclesiastico quàm seculari oritur obligatio reparandi damnum datum; sic tenetur ad hanc reparationem, qui explodendo bombardam in loco, ubi iaculari non licebat, traicit servum vel animal alterius, *§. itaque inst. de leg. Aquil. item medicus & Chirurgus, qui agrum imperitè curavit vel secuit. §. praterea §. imperitia. Inst. eod. item paterfamilias, ex cujus ædibus projectum vel effusum quid transeuntium personis, vestibus, rebûsve aliis damnum intulit. §. item is. Inst. de oblig. ex quasi delict. item caupo & rector navis, si furtum in eius domo factum. §. exercitor. Inst. tit. eod. item dominus, cuius mancipium damnum, vel quadrupes pauperiem, id est, nocumentum alteri intulit. *pr. Inst. de noxali act. & pr. Inst. si quadrup. pauper. fecit, quæ & similia iura etiam concordantibus ff. & C. titulis habentur, nec non obscure approbata iure canonico, hoc tu. ubi c. si quis. quod, qui cisternam fodit, & non cooperuit, debeat reddere pretium animalis in eam lapsi. c. si bos. & c. si le. serit. ubi; quòd damnum à bove corrupta vel alio animali animalibus, agris, vineis illatum refarcire debeat, qui bovem corruptam non custodivit, aut aliud animal dimisit, c. si egressus. ubi; quod fegetes alienas igne in suo agro excitato urens damnum compensare teneatur, & c. sua. ubi in genere dicitur, quòd, qui suâ culpâ, imperitiâ, negligentia, ignorantia alterum damnificavit, præstare satisfactionem obligetur, sed neque ex dicta culpa tenetur tantum ad illatum damnum, verum etiam ad lucrum inde cessans damnificato, v. g. vulnerato ad operas eius omittas, & expensas in Chirurgo factas. *c. 1. h. t. Farin. pr. crim. p. 5. q. 119. n. 110. Sayr. clav. reg. l. 10. c. 1. n. 20. Pirh. h. t. n. 17.* Et hæc omnia à LL. & SS. canonibus sic disposita, quia legum conditores æquius esse censuerunt, illum potius carere omni damno, quia contra omnem suam culpam, imò & contra omne factum suum passus est damnum, quàm qui illud facto suo vel omissione, etsi levissimè culpabili, intulit, quem proinde obligari in foro externo voluerunt ad servandum alterum indemnem, refarciendo damnum ei illatum, & consequenter cogere illum possunt ad satisfaciendum obligationi isti ei impositæ, etiam citra hoc, quòd obligaverint eum ad hoc in conscientia, seu sub culpa theologica. Unde**

3. Resp. tertio: non esse obligationem in foro interno seu conscientia ante sententiam Judicis reparandi damnum ortum etiam ex culpa levissima merè iuridica, v. g. ex ignorantia, inadvertentia vacante omni culpâ theologica (quod fieri posse supponit hæc sententia) communius & in praxi probabilius docent Mol. *de 7. & 7. tr. 2. d. 698. n. 6. Laym. l. 3. tr. 3. p. 1. c. 6. n. 2. De Lugo de 7. & 7. d. 7. f. 3. & 4. Less. l. 2. c. 7. n. 24. Haunold. de 7. & 7. tr. 2. n. 178. Tanner. tom. 3. d. 4. q. 6. du. 2. n. 40. Pirh. h. t. n. 11. Reiffenst. h. t. n. 43. Wiestn. n. 33. contra Covar. de Sponsali. p. 2. c. 6. §. 8. n. 15. Zoel. in ff. ad leg. Aquil. n. 6.*

Richt.